

*** ผลของกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์**

**The results of active learning activities to develop thinking for learning
in the 21st century of students of the Faculty of Education,
Buriram Rajabhat University**

สุวิมล ชูสุวรรณ | Suwimon Choosuwon

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

Faculty of Education, Buriram Rajabhat University, Thailand

Corresponding author email: suwimon.ch@bru.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลของกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกพัฒนาการคิดสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 2) เพื่อศึกษาเจตคติของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ต่อกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กลุ่มเป้าหมายได้แก่ 1) ประชากร คือ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ จำนวน 638 คน ที่ศึกษาอยู่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 2) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ จำนวน 30 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบทดสอบวัดผลทางการเรียนวิชาวิทยาการจัดการจัดการเรียนรู้ 2) แบบวัดเจตคติที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า เจตคติที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางการเรียนวิชาวิทยาการจัดการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาการจัดการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาได้ดีขึ้น คะแนนพัฒนาการของนักศึกษาที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกมีคะแนนพัฒนาการอยู่ในระดับสูง นั่นคือหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุก นักศึกษามีคะแนนพัฒนาการของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาการจัดการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 52.42 ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ผลของกิจกรรม; พัฒนาการคิด; นักศึกษาคณะครุศาสตร์; การสอนเชิงรุก;
การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

* Received: 11 June 2025, Revised: 6 November 2025, Accepted: 8 December 2025

ABSTRACT

This study aimed to 1) examine the effects of active learning activities designed to develop thinking skills for 21st century learning among Faculty of Education students at Buriram Rajabhat University, and 2) investigate students' attitudes toward such active learning activities. The population consisted of 638 Faculty of Education students enrolled in the second semester of the 2024 academic year, from which a purposive sample of 30 students was selected. Research instruments included lesson plans, an achievement test in the Learning Management Science course, and an attitude scale toward instructional activities. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The results revealed that students' attitudes toward the active learning instructional activities were significantly higher after instruction than before, at the .05 level of statistical significance, indicating that active learning effectively improved academic achievement in the Learning Management Science course. Students' learning progression scores were at a high level, with post-instruction achievement scores averaging 52.42% higher than pre-instruction scores. Overall, students reported a high level of satisfaction with the active learning instructional activities.

Keywords: Results of activities; thinking development; Faculty of Education students; active teaching; learning in the 21st century

บทนำ

ปัจจุบันโลกได้ก้าวเข้าสู่ยุคดิจิทัล ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ของมนุษย์เป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการจัดการศึกษาที่ต้องมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการเรียนรู้มากกว่าการเรียนรู้เพื่อจดจำเนื้อหาข้อความรู้และทำแบบทดสอบเท่านั้น การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงต้องมุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะสำคัญ ได้แก่ ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ทักษะชีวิต ทักษะการสื่อสาร และทักษะในการประกอบสัมมาอาชีพ (The Partnership for 21st Century Learning, 2018) แนวทางในการจัดการเรียนรู้จึงต้องเน้นจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active learning) ที่เป็นกระบวนการที่มีชีวิตชีวาและสร้างความตื่นตัว (ราชบัณฑิตยสถาน, 2555) ผู้เรียนมีบทบาทใน การทำกิจกรรมการเรียนรู้มากกว่าการนั่งฟังบรรยายเพียงอย่างเดียว ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการสืบค้นข้อมูลและสารสนเทศสำคัญ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข, 2561) มีการเรียนรู้เป็นกลุ่ม (Group learning) ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกันอันเป็นการฝึกทักษะทางสังคมด้วย (Hall, Quinn & Gollnick, 2017) เน้นให้ฝึกการแก้ปัญหา (Problem solving) และประเด็นที่สอนมีประโยชน์และสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันและการทำงานต่อในอนาคต (Schrum, Niederhauser & Strudler, 2016; (ทิศนา แคมมณี, 2561)

การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาวิทยาการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูตามมาตรฐานความรู้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง

สาระความรู้ และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครูในด้านประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา วิเคราะห์เกี่ยวกับหลักสูตร การจัดทำหลักสูตรรายวิชาที่สอดคล้องกับวิชาเอก และเพื่อเป็นพื้นฐานในการ เรียนวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การพัฒนาหลักสูตร ทักษะและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการ ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา นอกจากนี้ในปัจจุบันได้มีนักการศึกษาต่างประเทศ และนักการศึกษาไทย ได้วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในด้านวิทยาการจัดการเรียนรู้สเปซความรู้ที่เป็นประโยชน์ สอดคล้องกับสาระที่เรียน นับเป็นความก้าวหน้าทางวิชาการที่สมควรปรับให้ทันสมัยและสอดคล้องอยู่ เสมอ อย่างไรก็ตามจากการสำรวจสภาพปัญหาของการเรียนการสอนและผลการเรียนรู้ของนักศึกษา คณะ ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่า ในภาพรวมนักศึกษายังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับ ที่ไม่สูงมากนัก คณะอาจารย์คณะครุศาสตร์หลายท่านมีความเห็นตรงกันว่า นักศึกษายังมีความสามารถในการ คิดอยู่ในระดับไม่สูงมากเท่าที่ควร ในขณะที่กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ มคอ. ได้ กำหนดทักษะทางปัญญา (Cognitive skills) เป็นหนึ่งในผลการเรียนรู้สำคัญ (Learning Outcomes) ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา นอกจากนั้นยังพบพฤติกรรม การเรียนของนักศึกษาที่ไม่พึงประสงค์ เช่น เล่นโทรศัพท์มือถือในห้องเรียน หลับในห้องเรียน เข้าเรียนสาย เองงานในวิชาอื่นขึ้นมาทำในระหว่างเรียน อีกวิชาหนึ่ง เป็นต้น ซึ่งพบมากในการเรียนรายวิชาในหมวดศึกษาทั่วไป (General education) (สมเกียรติ อินทสิงห์, 2560) ซึ่งปัญหาที่กล่าวมานี้ อาจเป็นผลเนื่องมาจากคณาจารย์ในคณะครุศาสตร์ ส่วนใหญ่ยังคงจัดการเรียนการสอนที่เน้นการบรรยายเป็นหลัก ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้แบบรับฟังสาระความรู้ เพียงอย่างเดียวและไม่ตื่นตัว กิจกรรมในชั้นเรียนยังไม่น่าสนใจหรือไม่สอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ ของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน ไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนมากนัก ผู้สอนยังไม่ได้จัด ประสบการณ์เพื่อเน้นเสริมสร้างความสามารถในการคิดให้กับนักศึกษาเท่าที่ควร อีกทั้งไม่มีรายวิชาที่ช่วย พัฒนาความสามารถในการคิดให้กับนักศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลทำให้ระดับคะแนนของผู้เรียนใน ด้านนี้ไม่สูงเท่าที่ควรและทำให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ดังกล่าว

ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ประจำสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จึงได้ตระหนักถึง ปัญหาการเรียนการสอนข้างต้น และเล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะทักษะการคิด ที่มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับนักศึกษาทุกคณะครุศาสตร์เป็น อย่างยิ่ง เพราะหากบุคคลใดสามารถคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลให้การเรียนรู้ในสาระวิชาต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงมีความสามารถในการดำเนินชีวิตที่ดีมีคุณภาพด้วย (Glynn, 2007; Arends, 2016) ทั้งยังสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมออกมาพัฒนาและจรรโลงสังคมและประเทศชาติให้ เจริญก้าวหน้าได้ ซึ่งหนึ่งในหมวดวิชาของโครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาตรี ที่ผู้วิจัยสามารถเข้าไปมี บทบาทออกแบบและพัฒนารายวิชาเพื่อส่งเสริมนักศึกษา

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตร "การคิดสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21" ที่เหมาะสม กับบริบทของนักศึกษาคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ในปัจจุบัน โดยออกแบบกิจกรรมที่เน้น การเรียนรู้เชิงรุกที่มีความหลากหลายและเหมาะสมกับวัยและระดับความสามารถของผู้เรียนที่เป็นวัยรุ่นที่มี

อายุในช่วง 18-23 ปี เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีบทบาทหลักในการเรียนรู้อย่างเต็มตัว ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Facilitator) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด ลงมือปฏิบัติ มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นเรียน และส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อการคิดสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตลอดจนให้ความสำคัญวิสัยทัศน์และอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดสำหรับการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาเจตคติของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ต่อกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนา การคิด สำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567
- 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาสาขาวิชาดนตรีศึกษา ชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 2.1 การสร้างและหาคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้
 - 2.1.1 ศึกษารายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) วิชาวิทยาการจัดการเรียนรู้
 - 2.1.2 พิจารณาเนื้อหาจากหนังสือเรียน เอกสาร วารสาร ตำรา หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่นักศึกษาสามารถพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน (Authentic Text) โดยคัดเลือกเนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) วิชาวิทยาการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ ทฤษฎี และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เทคนิคการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน การบูรณาการและการจัดการเรียนรู้แบบเรียนรวม การสร้างบรรยากาศ และการจัดการชั้นเรียน
 - 2.1.3 ศึกษาขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนการด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดลำดับขั้นตอนจัดทำแผนการจัดกิจกรรมและกำหนดรูปแบบของแผนการจัดกิจกรรม มีลำดับขั้นตอน ดังนี้
 - 2.1.3.1 กำหนดเนื้อหาที่จะนำมาจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนด้วย

รูปแบบการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด โดยศึกษาเนื้อหาสาระทั้งหมดอย่างละเอียด

2.1.3.2 กำหนดแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด ซึ่งประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม เวลาที่ใช้ในกิจกรรม จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/อุปกรณ์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

2.1.3.3 สร้างแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้โดยใช้เทคนิคกระบวนการกลุ่ม เช่น เกม ภารกิจ ตัวอย่าง บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การอภิปรายกลุ่ม การระดมสมอง โดยกิจกรรมแรกเป็นการปฐมนิเทศและทำแบบทดสอบก่อนเรียน ในระหว่างกิจกรรมเป็นการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด และกิจกรรมสุดท้ายเป็นการปัจฉิมนิเทศและทำแบบทดสอบหลังเรียน รวมทั้งหมด 8 แผน แผนละ 3 ชั่วโมง รวมเวลาทั้งสิ้น 24 ชั่วโมง

2.1.3.4 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตรวจสอบความถูกต้องและให้ข้อเสนอแนะเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

2.1.3.5 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของที่ปรึกษางานวิจัยเสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมเชิงรุก และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาและตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมในด้านโครงสร้างของเนื้อหา ความสอดคล้องของเนื้อหา กับจุดประสงค์ ความเหมาะสมของกิจกรรมและสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ในแผนการจัดกิจกรรม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบ โดยประเมินผลตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ กำหนดคะแนนการประเมินความเหมาะสม

2.1.3.6 วิเคราะห์ผลการประเมินแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด ของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์เพื่อหาระดับคุณภาพที่เหมาะสม

2.1.3.7 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุก เพื่อพัฒนาการคิดที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาโครงสร้างของเนื้อหา ความสอดคล้องของเนื้อหา กับจุดประสงค์ ความเหมาะสมของกิจกรรมและสื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ ในแผนการจัดกิจกรรม จากนั้นแก้ไขปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมให้สมบูรณ์

2.1.3.8 นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ที่ปรึกษางานวิจัยตรวจสอบความเรียบร้อยอีกครั้ง แล้วนำมาปรับปรุงเพื่อให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.1.3.9 จัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุก เพื่อพัฒนาการคิดฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย สถิติพื้นฐาน สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ และสถิติทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

3.1 สถิติพื้นฐาน

เพื่อหาค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนน จากแบบทดสอบการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดทางการเรียน และแบบวัดเจตคติ

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งเป็น 2 ตอน ตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลของกิจกรรมทางการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด ในรายวิชาการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ได้แก่

1.1 วิเคราะห์เปรียบเทียบทางการเรียนวิชาการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ นักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 21.73 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 5.23 และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มนักศึกษามีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 31.58 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.35 ดังตาราง

ตาราง 1.1 เปรียบเทียบผลของกิจกรรมทางการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด ในรายวิชาการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ก่อนเรียนและหลังเรียน

กลุ่มตัวอย่าง	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
ก่อนเรียน	30	40	21.73	5.23	15.767*	.000
หลังเรียน	30	40	31.58	3.35		

* $p < .05$

1.2 วิเคราะห์คะแนนพัฒนาการของแบบทดสอบวัดผลทางการเรียนวิชาการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรูปแบบเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด พบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด นักศึกษามีคะแนนพัฒนาการของผลทางการเรียนวิชาการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยพิจารณาจากแนวโน้มคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์แต่ละคนที่เพิ่มขึ้นและเมื่อพิจารณาคะแนนพัฒนาการสัมพัทธ์โดยรวม คือ 52.42 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์พัฒนาการระดับสูง จากคะแนนพัฒนาการดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุก ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้และเข้าใจเนื้อหา

บทเรียนมากขึ้น เนื่องจากได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เกิดการร่วมแรงใจเพื่อให้งานดำเนินไปได้ด้วยความสำเร็จ

ตอนที่ 2 เจตคติที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ค่าเฉลี่ยเจตคติที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาวิทยาการการจัดการเรียนรู้ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ด้วยด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด โดยรวมมีเจตคติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.50$, S.D. = 0.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบรรยากาศในชั้นเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.62$, S.D. = 0.01) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการกลุ่ม ($\bar{X}=4.46$, S.D. = 0.19) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.43$, S.D. = 0.19) ตามลำดับ ดังตารางคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเจตคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาวิทยาการการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน			
1. เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม	4.58	0.54	มากที่สุด
2. เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์อย่างอิสระ	4.64	0.53	มากที่สุด
3. นักศึกษามีความสุข สนุกสนานในการทำกิจกรรม	4.62	0.53	มากที่สุด
4. นักศึกษาเกิดความกระตือรือร้นและสนใจในการเรียนมากขึ้น	4.60	0.54	มากที่สุด
5. นักศึกษารู้สึกอบอุ่น เป็นมิตร ไว้วางใจต่อกัน	4.64	0.53	มากที่สุด
รวม	4.62	0.01	มากที่สุด
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน			
6. เนื้อหามีความเหมาะสมและสอดคล้องตามจุดประสงค์	4.64	0.53	มากที่สุด
7. สื่อและกิจกรรมที่นำมาใช้มีความน่าสนใจ ทันท่วงทีกับเหตุการณ์	4.56	0.50	มากที่สุด
8. การจัดกิจกรรมเป็นระบบ มีลำดับขั้นตอนต่อเนื่อง	4.53	0.59	มากที่สุด
9. เทคนิคการจัดกิจกรรมมีความหลากหลาย	4.56	0.50	มากที่สุด
10. นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาสาระได้ดีขึ้น	4.22	0.90	มาก
11. นักศึกษาสามารถทำงานและวิเคราะห์งานได้ดี ทำให้งานมีคุณภาพ	4.18	0.91	มาก
12. นักศึกษาได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมมากขึ้น	4.29	0.84	มาก
รวม	4.43	0.19	มาก
ด้านรูปแบบการสอนเชิงรุก (Active Learning)			
13. นักศึกษามีความกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม	4.16	0.85	มาก
14. นักศึกษาได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิดและการตัดสินใจ เพื่อแก้ไขปัญหา	4.47	0.50	มาก
15. นักศึกษาได้แนวทางวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในวิชา อื่น ๆ และในชีวิตประจำวัน	4.60	0.54	มากที่สุด

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
16. นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ทำให้เกิดความคิดใหม่ ๆ	4.60	0.50	มากที่สุด
17. นักศึกษามีความสามัคคีกลมเกลียวกัน	4.30	0.90	มาก
18. ช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นในกลุ่ม	4.67	0.48	มากที่สุด
19. นักศึกษาได้รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มอย่างเสมอภาคกัน	4.22	0.90	มาก
20. นักศึกษาได้ฝึกการประสานงาน การทำงานเป็นทีม	4.71	0.51	มากที่สุด
รวม	4.46	0.19	มาก
โดยรวม	4.50	0.10	มาก

อภิปรายผล

ผู้วิจัยขออภิปรายผลตามลำดับวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ผลของกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ผลการวิจัย พบว่าผลของการเรียนวิชาวิทยาการการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาการการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาได้ดีขึ้น อาจเนื่องมาจากผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคที่หลากหลายเพื่อนำมาใช้ในการจัดกิจกรรม เช่น กรณีตัวอย่าง บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การอภิปรายกลุ่ม การระดมสมอง เป็นต้น ตลอดจนการใช้สื่อเทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในประกอบกิจกรรม เทคนิคกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ในเนื้อหาได้อย่างเข้าใจมากขึ้น เพราะนักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน ได้แสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดในการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ผ่านกิจกรรมการเรียน การสอนด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด เกิดทักษะการเรียนรู้ร่วมกันและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จึงเป็นผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาการการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด ว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและได้ใช้ กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดสามารถช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาด้านความรู้ ด้านอารมณ์ สังคม เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล รวมถึงพัฒนาบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองที่มีต่อส่วนรวม ซึ่งประสิทธิภาพของการทำงานกลุ่ม ทำให้ผู้นำและสมาชิกมีส่วนร่วมในกลุ่มอย่างกระตือรือร้น สมาชิกมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาย่างสร้างสรรค์ มีความไว้วางใจระหว่างสมาชิกในกลุ่ม สร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี มีการตั้งกฎเกณฑ์ของกลุ่มและทำให้สมาชิกเกิดทักษะด้านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสังคม (อนงค์ วิเศษสุวรรณ. 2544 ; สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. 2545 ;

ทิตนา แหมมณี. 2555) และสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักศึกษา ด้วยวิธีการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดเป็นขั้นเป็นตอน ผู้เรียนมี พัฒนาการเรียนที่ดีขึ้น ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการฝึกฝนทักษะการทำงานร่วมกัน ส่งผลให้กลุ่มนักศึกษามี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น (จำเนียรน้อย สิงหะรักษ์. 2555; ปวีณา งามประภาส. 2555; พรพิศ งามพงษ์. 2560; ชนิตา ทาระเนตร์. 2560 ; ช่อเอื้อง อุทิศสาร. 2560 ; จิตติรัตน์ ขอว์. 2562)

จากการสังเกตผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด มีผลที่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบว่าในช่วงแรกที่ยังไม่ได้มีการเริ่มจัดกิจกรรม นักศึกษายังไม่ ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กันมากนัก ไม่ค่อยพูดคุย และยังไม่รู้ถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ได้ลงมือทำผู้วิจัย จึงได้ดำเนินการด้วยการใช้แผนการจัดกิจกรรมครั้งที่ 1 ปฐมนิเทศและสร้างสัมพันธภาพ โดยในแผนการ จัดกิจกรรมนี้จะไม่เริ่มเข้าสู่เนื้อหา หลังจากนั้นได้เริ่มแผนการจัดกิจกรรมครั้งที่ 2 ความรู้พื้นฐานในการ จัดการเรียนรู้ แผนนี้จะมีกิจกรรมการเรียนรู้พื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ การเรียน วิธีการสอน นักศึกษา ได้รู้ความหมาย ความสำคัญ ของการจัดการเรียนรู้ จากนั้นในแผนการจัดกิจกรรมที่ 3 - 7 เป็นแผนการ จัดการเรียนรู้ ทฤษฎี และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เทคนิคการ จัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน การบูรณาการและการจัดการเรียนรู้แบบเรียนรวม การสร้างบรรยากาศ และ การจัดการชั้นเรียน โดยทุกแผนการจัดการเรียนรู้จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอน เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด และมาสรุปผลที่แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 ว่านักศึกษามีการเปลี่ยนแปลงการ เรียนรู้อย่างไรบ้างที่ได้เรียนรู้รายวิชาวิทยาการจัดการเรียนรู้ จากจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย รูปแบบการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด โดยใช้ แผนการจัดกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย เทคนิคการจัดกิจกรรมที่หลากหลายที่มุ่งเน้นด้วยรูปแบบการสอน เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด ให้นักศึกษาได้เรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาได้สูงขึ้นเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. คะแนนพัฒนาการของนักศึกษาที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอน เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด

ผลการวิจัยพบว่า คะแนนพัฒนาการของนักศึกษาที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย รูปแบบการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด มีคะแนนพัฒนาการอยู่ในระดับสูง นั่นคือหลังการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด นักศึกษามีคะแนนพัฒนาการของ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการจัดการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน โดยมีคะแนนพัฒนาการโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 52.42 โดยนักศึกษามีพัฒนาการระดับสูง ร้อยละ 46.67 รองลงมาคือ นักศึกษามีพัฒนาการระดับกลาง ร้อยละ 40.00 นักศึกษามีพัฒนาการระดับสูงมาก ร้อยละ 8.89 และนักศึกษามีพัฒนาการระดับต้น ร้อยละ 4.44 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของศิริ ชัย กาญจนวาสี (2556) และจอห์น ดิวอี้ (John Dewey. 1993 อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2552) ที่

กล่าวว่าพัฒนาการทางการเรียนรู้จะเพิ่มขึ้นและสูงขึ้นในช่วงปลาย เมื่อผู้เรียนมีโอกาสลงมือทำในสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ เรียนรู้วิธีการค้นหาความจริงด้วยตัวเอง จะทำให้ผู้เรียนสามารถคิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาได้ และจากสถานการณ์ปัญหาที่ผู้เรียนได้รับ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นและความรับผิดชอบในการค้นคว้า เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบ การเรียนรู้ในลักษณะนี้เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักการวางแผน การใช้ความคิดและกล้าแสดงความคิดเห็นที่แตกต่าง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด เนื่องจากผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึมซับ ผึกฝนและพัฒนาทักษะความสามารถจากการลงมือทำกิจกรรมที่เกิดจากการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านความรู้ความสามารถ และพฤติกรรมอันพึงประสงค์ตรงตามจุดมุ่งหมาย และยังสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom, 1976 อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553) ที่ว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ในโรงเรียนประกอบด้วย 1) พื้นฐานของผู้เรียนเป็นหัวใจในการเรียน ผู้เรียนแต่ละคนจะเข้าชั้นเรียนด้วยพื้นฐานที่จะช่วยให้เขาประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ต่างกัน ถ้าเขามี พื้นฐานที่คล้ายคลึงกัน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะไม่แตกต่างกัน และ 2) คุณลักษณะของแต่ละคน เช่น ความรู้ที่จำเป็นก่อนเรียน แรงจูงใจในการเรียนและคุณภาพของการสอน เป็นสิ่งที่ปรับปรุงได้ เพื่อให้แต่ละคนและทั้งกลุ่มมีระดับการเรียนรู้ที่สูงขึ้น

จากคะแนนพัฒนาการดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด ทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ และเข้าใจในเนื้อหาบทเรียนมากขึ้น เนื่องจากได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เกิดการร่วมแรงใจเพื่อให้งานดำเนินไปได้ด้วยความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ด้วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. เจตคติของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด พบว่าค่าเฉลี่ยความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาการจัดการเรียนรู้ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.50$, S.D. = 0.10) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบรรยากาศในชั้นเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.62$, S.D. = 0.01) รองลงมาคือ ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก($\bar{X}=4.46$, S.D. = 0.19) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน($\bar{X}=4.43$, S.D. = 0.19) ตามลำดับ ซึ่งผู้วิจัยนำเสนอในแต่ละด้าน ดังนี้

ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน ผู้วิจัยได้สร้างบรรยากาศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นมิตรเพื่อให้นักศึกษาเกิดความอบอุ่น ไว้วางใจต่อกัน นอกจากนั้นยังเปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม ให้นักศึกษาได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์อย่างอิสระ ได้ร่วมมือกันในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อเป็นการกระตือรือร้นและสนใจในการเรียนมากขึ้น ผลที่เกิดขึ้นจะทำให้นักศึกษามีสนุกสนานและมีความสุขในการทำกิจกรรม โดยจะเห็นได้ว่าด้านบรรยากาศนั้น นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการ

จัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน ผู้วิจัยได้ใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด เป็นเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน โดยจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ และเป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง คือ ขั้นนำ ขั้นปฏิบัติกิจกรรม ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้ ซึ่งเนื้อหาที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมและสอดคล้องตามจุดประสงค์ มีสื่อและกิจกรรมที่น่าสนใจ ทันสมัย กับเหตุการณ์ มีการใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น เกม กรณีตัวอย่าง บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การอภิปรายกลุ่ม การระดมสมอง เป็นต้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาสาระได้ดีขึ้น แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผ่านกิจกรรม ซึ่งทำให้นักศึกษาสามารถทำงานและวิเคราะห์งานได้ดี ทำให้งานมีคุณภาพโดยจะเห็นได้ว่าด้านบรรยากาศนั้น นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่มุ่งเน้นด้วยกิจกรรม การทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้นักศึกษาได้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มีความสามัคคีกลมเกลียวกัน นอกจากนั้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด ยังช่วยให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ทำให้เกิดความคิดใหม่ ๆ ได้รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกกลุ่มอย่างเสมอภาคกัน กล่าวคือ กล่าวทำ กล่าวแสดงออกอย่างเหมาะสม ได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดและ การตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหา ตลอดจนได้ฝึกการประสานงาน การทำงานเป็นทีม กระบวนการที่เกิดขึ้นเหล่านี้ ส่งผลให้นักศึกษามีแนวทางวิธีการเรียนรู้ไปใช้ในวิชาอื่น ๆ และในชีวิตประจำวันได้ โดยจะเห็นได้ว่าด้านบรรยากาศนั้น นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

สรุปได้ว่า นักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนวิชาวิทยาการจัดการจัดการเรียนรู้ ด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยที่พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด เช่น การสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนด้วยกิจกรรมโดยมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานร่วมกับผู้อื่น เรียนรู้ถึงการแบ่งหน้าที่ทำงานตามความสามารถของแต่ละคน รวมถึงแสดงความรักผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองได้อย่างเหมาะสม เป็นต้น (พรพิมล พฤกษ์ประมุข และองอาจ พฤกษ์ประมุข. 2556; ดวงเดือน เทพนวล. 2556; ประทาน ทาทอง. 2559; สุรศักดิ์ เฟื่องบางกะ. 2559; ช่อเอื้อง อุทิศสาร. 2560)

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางเรียนวิชาวิทยาการการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาสูงขึ้น ดังนั้น เพื่อช่วยให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาจารย์ผู้สอนควรมีองค์ความรู้ด้านการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด เข้าใจหลักวิธีการในการจัดกิจกรรม การเลือกใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายและเหมาะสมกับศักยภาพของนักศึกษา

2. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นแผนการจัดกิจกรรมของรายวิชาวิทยาการการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ที่มุ่งเน้นพื้นฐานความเข้าใจของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด เช่น กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำและได้ใช้ กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างได้สมมติฐานพื้นฐานว่า ผลของกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ มีบริบทเป็นอย่างไรดังนั้นผู้ที่สนใจจะนำแผนการจัดกิจกรรมนี้ไปใช้ควรเลือกแผนการจัดกิจกรรมให้ตรงกับบริบทที่ต้องการนำไปศึกษาและการประยุกต์ใช้

องค์ความรู้ใหม่

เนื่องจากวิชาวิทยาการการจัดการเรียนรู้เป็นวิชาในหมวดวิชาบังคับ ถูกจำกัดด้วยหน่วยกิตที่เน้นทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ แต่จากประเด็นปัญหาที่พบว่าการสอนที่เน้นทฤษฎี ทำให้ประสบปัญหาในการจัดการเรียนสอน ซึ่งจากผลการวิจัยนี้ทำให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนในรายวิชาที่อยู่ในหมวดวิชาชีพครูและมีจำนวนหน่วยกิตที่มุ่งเน้นทฤษฎี ก็สามารถนำแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยวิธีการสอนเชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิด ไปประยุกต์ใช้ได้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นเปลี่ยนแปลงรวดเร็วอยู่ตลอดเวลา การเลือกใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายจะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถและทักษะอย่างรอบด้าน

เอกสารอ้างอิง

- ทิตนา แคมมณี. (2561). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 22). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข. (2561). การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลังกับ PLC เพื่อการพัฒนา. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สมเกียรติ อินทสิงห์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. อรุณการพิมพ์.

- สมเกียรติ อินทสิงห์. (2560). รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนรู้ระดับ
ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Arends, R. I. (2016). *Learning to Teach*. 10th ed. New York: McGraw-Hill Education.
- Glynn, G. (2007). *The Teaching with analogies model: Build conceptual bridges with
mental models*. Science and Children, 44(8), 52 - 55.
- Hall, G. E., Quinn, L. F., & Gollnick, D. M. (2017). *Introduction to Teaching: Making a
Difference in Student Learning*. Canada: SAGE Publication, Inc.
- The Partnership for 21st Century Learning (P21)*. (2018). Framework for 21st Century
Learning. [http://www.p21.org/storage/documents/
docs/P21_Framework_Definitions_New_Logo_2015.pdf](http://www.p21.org/storage/documents/docs/P21_Framework_Definitions_New_Logo_2015.pdf)
- Schrum, L., Niederhauser, D. S., & Strudler, N. (2016). *Competencies, Challenges, and
Changes: A US Perspective on Preparing Twenty-First Century Teacher and
Leaders*. In J. M. Spector, D. Ifenthaler, D. G. Sampson, & P. Isaias (eds.).
*Competencies in Teaching, Learning and Educational Leadership in the Digital
Age: Paper from CELDA 2014*. (pp. 17-32). Springer International Publishing.